

Gevolgen van de coronacrisis voor geneeskundestudenten

De Geneeskundestudent

30 september 2020

Auteurs

Sangeeta Bishesar

Lucas Gartzke

Rick Heijnen

Bernard van de Meeberg

Julia van den Oever

Lidwien Smabers

Maarten Wille

Redactie

Femke van de Zuidwind

Voorzitter

1. Introductie

De coronacrisis als gevolg van de uitbraak van COVID-19 heeft in maart 2020 geleid tot het stoppen van fysieke onderwijsactiviteiten op universiteiten door de regering. Binnen zeer korte tijd werd, waar mogelijk, een transitie naar digitaal onderwijs gerealiseerd.

Studenten verkeerden in een positie waarin optimaal studeren niet altijd mogelijk was. Factoren hierin zijn met name de nieuwe leefregels en zowel inhoudelijke als contextuele wijzigingen aan het onderwijs. Geneeskundestudenten die net klaar zijn met de bachelor, kampen met hogere wachttijden voor coschappen als gevolg van de coronacrisis. De wachttijden waren op sommige faculteiten gemiddeld al langer dan één jaar, nog voordat deze toenamen door het stopzetten van coschappen. Vanwege de heterogeniteit van het geneeskundeonderwijs tussen zowel de bachelor- en de masterfase als tussen faculteiten, zijn de gevolgen van de coronacrisis variabel.

Ook buiten de opleiding ervaren geneeskundestudenten problemen die de

randvoorwaarden voor optimaal studeren beïnvloeden. Het verdient aandacht om onder deze noemer de sociaaleconomische invloeden van de coronacrisis op geneeskundestudenten mee te nemen in de evaluatie van het afgelopen academisch jaar en de periode die volgt. Deze situatie zorgt bij geneeskundestudenten, door het praktische karakter van de opleiding, voor unieke en complexe gevolgen.

Doel: Met dit onderzoek trachten wij de gevolgen van de maatregelen rondom de coronacrisis voor de populatie geneeskundestudenten in kaart te brengen en hieruit relevante aanbevelingen voor betrokkenen te formuleren.

Tabel 1: algemene respondentkarakteristieken

Universiteit	Absoluut aantal deelnemers	Studiejaar	Absoluut aantal deelnemers
<i>Universiteit van Amsterdam</i>	220	<i>B1</i>	296
<i>Vrije Universiteit Amsterdam</i>	297	<i>B2</i>	231
<i>Rijksuniversiteit Groningen</i>	348	<i>B3</i>	343
<i>Universiteit van Leiden</i>	346	<i>Zij-instroom</i>	64
<i>Universiteit Maastricht</i>	375	<i>M1</i>	642
<i>Radboud Universiteit Nijmegen</i>	341	<i>M2</i>	546
<i>Erasmus Universiteit Rotterdam</i>	292	<i>M3</i>	436
<i>Universiteit Utrecht</i>	351	<i>Afgestudeerd</i>	12

2. Methoden

2.1 Enquête

De data voor het onderzoek zijn vergaard middels een digitale enquête met een persoonlijke link. Deze werd in april 2020 verstuurd naar 13.544 ingeschreven leden van De Geneeskundestudent; van dit totale ledenaantal heeft 18% de enquête ingevuld (n = 2570). De enquête was beschikbaar van 28 april tot en met 12 mei. De enquête bevatte 30 vragen, waarvan 10 algemene vragen over de coronacrisis, 6 vragen voor bachelorstudenten en 10 vragen voor masterstudenten en studenten die in hun wachttijd zitten. Respondenten zijn per vraag geïncludeerd indien ze alle vragen hebben ingevuld die relevant zijn voor de bijbehorende statistische analyse. De verkregen gegevens zijn anoniem geanalyseerd.

2.2 Statistiek

Alle vragen zijn geanalyseerd met behulp van IBM SPSS versie 26. Alle gegevens zijn gepresenteerd als aantallen en percentages voor numerieke en categorische variabelen.

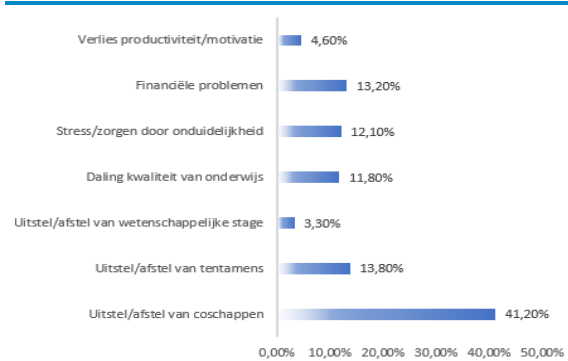
3. Resultaten

3.1 Responspercentage en karakteristieken

Het responspercentage van de enquête was circa 18% (n = 2570). Dit is circa 14% van alle geneeskundestudenten in Nederland. De algemene karakteristieken van de respondenten, zoals universiteit en studiejaar, zijn in tabel 1 weergegeven.

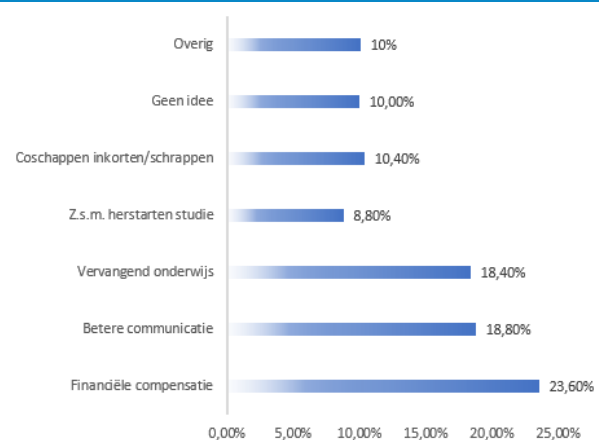
3.2 Veel voorkomende problemen tijdens de coronacrisis

Van alle geïncludeerde deelnemers geeft 88,4% aan dat zij tegen verschillende problemen aanlopen

Figuur 1: problemen van geneeskundestudenten

vanwege de coronacrisis (zie figuur 1). Het meest prominente thema van de problematiek is studievertraging door uitstel of afstel van coschappen. Van de respondenten geeft 12,1% aan last te hebben van zorgen en/of stress door onduidelijkheid. Daarnaast kampt 13,2% met financiële problemen. De meest genoemde oplossingsvoorstellen voor deze problemen zijn financiële compensatie, betere communicatie en vervangend onderwijs (zie figuur 2). In de volgende

Figuur 2: oplossingen voor problemen

Tabel 2: online onderwijs en alternatieve toetsing

Universiteit	Volgt online onderwijs	Tevreden over online onderwijs	Tevreden over toetsing*
Universiteit van Amsterdam	93,2%	83,8%	59,6%
Vrije Universiteit Amsterdam	90,0%	70,0%	50,6%
Rijksuniversiteit Groningen	65,8%	82,3%	68,0%
Universiteit van Leiden	93,7%	71,4%	29,6%
Universiteit Maastricht	93,0%	71,0%	48,9%
Radboud Universiteit Nijmegen	86,6%	90,0%	85,7%
Erasmus Universiteit Rotterdam	92,9%	71,8%	40,8%
Universiteit Utrecht	88,3%	88,0%	65,9%

* De respondenten die ingevuld hebben dat de toetsvorm (nog) onbekend is zijn buiten beschouwing gelaten.

paragrafen wordt de problematiek rond de coronacrisis vanuit twee perspectieven benaderd. Ten eerste wordt toegelicht hoe de structuur en inhoud van het onderwijs voor geneeskundestudenten anders inhoud heeft gekregen. Ten tweede wordt beschreven wat de financiële gevolgen zijn van de coronacrisis voor geneeskundestudenten.

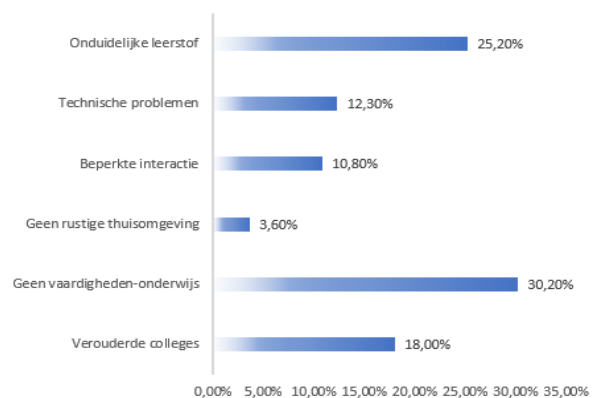
3.3 Academische gevolgen van de coronacrisis

3.3.1 Online onderwijs in de bachelorfase

Van alle bachelorstudenten volgt 87,7% (n = 785) online onderwijs als alternatief voor fysiek onderwijs. Dit percentage verschilt per universiteit (zie tabel 3). Het merendeel van de respondenten die online onderwijs volgen is hier tevreden over (77,7%, n = 610). Die tevredenheid loopt ver uiteen tussen de faculteiten (zie tabel 2). De ontevreden respondenten missen met name vaardighedenonderwijs en duidelijke communicatie over de leerstof (zie figuur 3).

3.3.2 Toetsing in de bachelorfase

Voor de meeste studenten gaat toetsing op een alternatieve manier door (68,5%, n = 538). Eén derde (n = 179) van de respondenten is tevreden over de vorm van deze alternatieve toetsing. De tevredenheid neemt toe tot iets meer dan de helft van de studenten, wanneer het aandeel respondenten bij wie de manier van toetsen nog onbekend is, buiten beschouwing wordt gelaten. De tevredenheid over alternatieve toetsing verschilt sterk per universiteit (zie tabel 2). Aan de Radboud Universiteit Nijmegen zijn studenten uitermate

Figuur 3: ontevredenheid online onderwijs

Tabel 3: het uitschrijven van geneeskundestudenten tijdens de coronacrisis

<i>Universiteit</i>	<i>Tijdelijk uitgeschreven</i>	<i>Beslissing eigen initiatief</i>	<i>Beslissing advies opleiding</i>
Universiteit van Amsterdam	17,8%	23,1%	76,9%
Vrije Universiteit Amsterdam	16,5%	18,4%	81,6%
Rijksuniversiteit Groningen	15,0%	61,5%	38,5%
Universiteit van Leiden	3,2%	54,5%	45,5%
Universiteit Maastricht	0,0%	n.v.t.	n.v.t.
Radboud Universiteit Nijmegen	0,9%	33,3%	66,7%
Erasmus Universiteit Rotterdam	0,3%	100%	0%
Universiteit Utrecht	0,3%	100%	0%

tevreden en aan de Universiteit Leiden zijn studenten ontevreden.

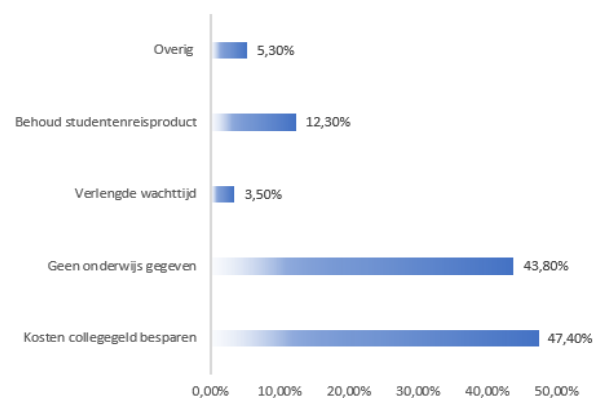
3.3.3 Uitschrijvingen

Van alle respondenten heeft 6,1% zich vanwege de coronacrisis tijdelijk uitgeschreven bij de universiteit. Met name aan de Universiteit van Amsterdam hebben relatief veel studenten het advies van de opleiding om zich uit te schrijven, gevolgd (zie tabel 3). De belangrijkste redenen voor het uitschrijven zijn het besparen van kosten van collegegeld en het feit dat er geen onderwijs werd gegeven (zie figuur 4).

3.3.4 Alternatief onderwijs in de masterfase

Op moment van afname van de enquête loopt 90,8% (n = 1355) van de masterstudenten geen coschappen meer, omdat deze zijn stopgezet. Ongeveer een derde (29,8%, n = 401) van de respondenten krijgt op het afnamemoment alternatief onderwijs aangeboden (zie tabel 5). Dit aantal verschilt tussen faculteiten, met Nijmegen aan kop (58%, n = 105).

Het alternatieve onderwijs dat wordt aangeboden varieert. De helft van de respondenten die alternatief onderwijs krijgen aangeboden, geeft aan online onderwijs te volgen (n = 313). Een kleinere groep (22,8%, n = 143) doet een wetenschappelijke

Figuur 4: redenen voor uitschrijven

stage. Hiernaast zijn andere vormen van vervangend onderwijs aangeboden (zie figuur 6).

De respondenten die aangeven niet tevreden te zijn over het alternatieve onderwijs noemen een verlaging van kwaliteit als voornaamste oorzaak (28,4%, n = 55), gevolgd door onvoldoende

maatregelen (15,5%, n = 30) en het gebrek aan praktijkervaring (12,9%, n = 25); ook onduidelijke communicatie en te weinig plaats voor studenten worden genoemd (zie figuur 7).

3.3.5 Inkorten of afschaffen van coschappen

54,6% (n = 920) van de respondenten die de vraag hebben beantwoord vindt dat coschappen in het algemeen ingekort of afgeschaft mogen worden als er vertraging is. De meningen wisselen per universiteit en studiejaar. Het wel of niet volgen van coschappen heeft ook invloed: studenten die coschappen lopen – met name in het tweede jaar van de master – zijn het meest overtuigd van het nut van een dergelijke maatregel.

Niet iedereen (n = 871) geeft duidelijk aan na hoeveel maanden coschappen verkort of afgeschaft mogen worden. Drie tot zes maanden werd het meest (47,8%, n = 416) genoemd, gevolgd door twee tot drie maanden (21,6%, n = 188) en zes tot negen maanden (17,1%, n = 149) (zie figuur 8). Als er drie tot zes maanden vertraging is, vindt de meerderheid

(80,6%, n = 702) dat coschappen verkort of afgeschaft mogen worden (zie figuur 8).

Respondenten droegen ook andere suggesties aan. Ten eerste, het verkorten of afschaffen van coschappen moet afhankelijk zijn van het karakter van het coschap. Ten tweede, problemen moeten met maatwerk opgelost worden. Ten derde, er moet wel ingekort maar niet afgeschaft worden. Van de studenten die het eens zijn met inkorten of afschaffen van coschappen in het algemeen, vindt respectievelijk 69%, 78% en 46% dat reguliere coschappen, keuzecoschappen en oudste coschappen/de semi-artsstage mogen worden ingekort. Van de studenten die het eens zijn met inkorten of afschaffen van coschappen in het algemeen, vindt respectievelijk 38% en 77% dat reguliere coschappen keuzecoschappen mogen worden afgeschaft.

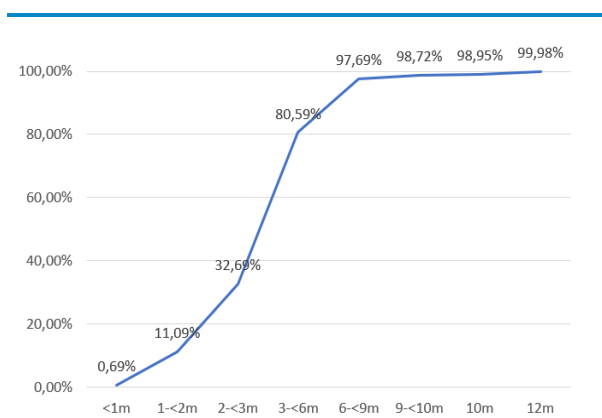
Wanneer deze waarden over het totaal aantal coassistenten berekend worden, zien we dat de meerderheid vindt dat er geen reguliere coschappen, keuzecoschappen oudste

Tabel 5: coschappen en alternatief onderwijs

<i>Universiteit</i>	<i>Stopgezet</i>	<i>Alternatief onderwijs</i>	<i>Tevredenheid alternatief onderwijs</i>
Universiteit van Amsterdam	96,6%	26,3%	60,0%
Vrije Universiteit Amsterdam	90,3%	30,0%	51,1%
Rijksuniversiteit Groningen	86,5%	28,3%	88,2%
Universiteit van Leiden	90,3%	3,0%	60,0%
Universiteit Maastricht	77,6%	52,9%	42,4%
Radboud Universiteit Nijmegen	97,3%	58,0%	48,6%
Erasmus Universiteit Rotterdam	93,6%	5,3%	n.v.t.
Universiteit Utrecht	99,2%	24,4%	89,5%

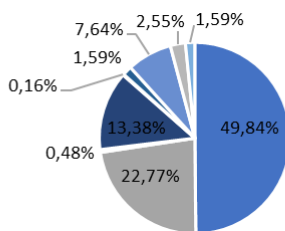
coschappen/de semi-artsstage mogen worden ingekort of afgeschaft. Respectievelijk 38%, 43% en 25% vindt dat reguliere coschappen, keuzecoschappen en oudste coschappen/de semi-artsstage mogen worden ingekort. Respectievelijk 21% en 42% vindt dat dat reguliere coschappen en keuzecoschappen mogen worden afgeschaft. Zie tabel 6.

Een deel van de studenten is het niet eens met het afschaffen of verkorten van coschappen. De volgende overwegingen worden hierin meegenomen: (1) **kennis**: tijdens de coschappen bekijft de theoretische kennis, inkorting van (eventueel minder) coschappen hindert de ontwikkeling tot arts met adequaat kennisbestand; (2) gebrek aan **praktijkervaring**; (3) **kwaliteit van diploma**: er heerst angst voor een ‘corona-diploma’ en een vermindering van baankans; (4) beperkte **arbeidsoriëntatie**; (5) **keuzecoschap/de semi-artsstage**: het laatste jaar van de coschappen is belangrijk in de ontwikkeling tot arts ; (6) **totaliteit medisch veld**: het is belangrijk om breed onderlegd te zijn; (7) **korte duur**: sommige coschappen zijn nú

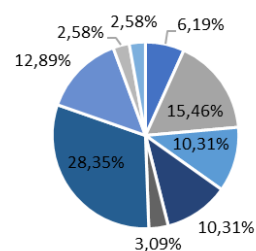
Figuur 8: aantal studenten dat vindt dat verkorten/afschaffen van coschappen mag plaatsvinden

al kort voor wat er geleerd moet worden; (8) **vrijwilligheid**: inkorting of afschaffing zou op vrijwillige basis moeten geschieden; (9) **zij-instroom**: studenten uit de zij-instroom beschikken niet over een geneeskunde bachelor diploma en missen door het inkorten of afschaffen nog meer kansen voor het opdoen van kennis; (10) **stress**: door de hogere leerdruk neemt stress toe (zie figuur 9).

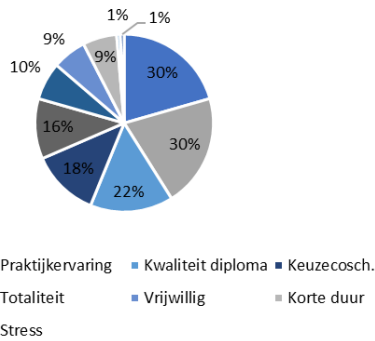
- Alternatief/online onderwijs
- Onduidelijk
- Niet-klinische stage
- Onderwijs ontwikkelen
- Overig
- Onderzoek/wetenschappelijke stage
- Combinatie
- Covid-19 werkzaamheden
- Essay/vervangende opdracht

Figuur 6: alternatief onderwijs voor coschappen

- Vervangen keuzecoschappen
- Onduidelijke communicatie
- Veel werk om uit te zoeken
- Geen praktijkervaring
- Overig
- Onvoldoende maatregelen
- Geen passende maatregel/weinig plaats
- Kwaliteit van onderwijs leidt eronder
- Combinatie

Figuur 7: ontevredenheid over alternatief onderwijs

Figuur 9: overwegingen bij wijzigen coschappen

NB: respondenten hebben meerdere antwoorden ingevuld

3.4 Financiële gevolgen van de coronacrisis

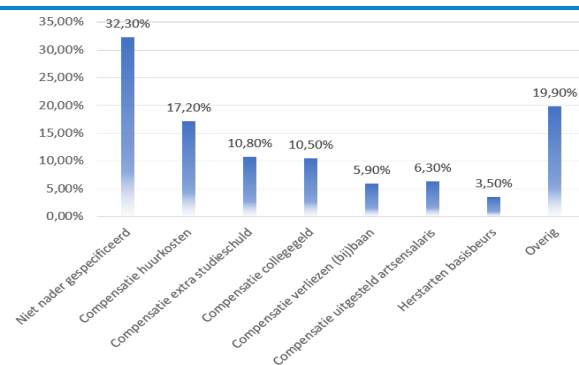
Van de respondenten vindt 26,1% (n = 668) dat de verlenging van het studentenreisproduct een afdoende maatregel ten behoeve van de financiële situatie van studenten is. Volgens de meerderheid (n = 1889) dienen er aanvullende compensatoire maatregelen te komen. Vooral onder ouderejaars stijgt het percentage respondenten dat aanvullende compensatoire maatregelen noodzakelijk acht (zie tabel 4). Hierin blijken geen relevante verschillen per universiteit op te treden.

Van de respondenten die vinden dat er aanvullende compensatoire maatregelen moeten komen, vindt 96% (n = 1810) dat er compensatie moet komen voor het collegegeld; dat komt overeen met 70% van het totaal aantal respondenten van deze vraag. Ongeveer de helft (n = 886) van de respondenten die vinden dat er aanvullende maatregelen moeten komen, vindt dat er naast een verlenging van het studentenreisproduct en een eventuele vergoeding

Tabel 4: meer aanvullende maatregelen

B1	53,6%	M1	82,2%
B2	61,9%	M2	83,5%
B3	70,0%	M3	72,5%
		Zij-instream	75,0%

van het collegegeld nog een extra vergoeding hoort te komen. Per universiteit of studiejaar treden hierin geen relevante verschillen op. De vergoedingen die

Figuur 5: Vorm van extra vergoeding voor studenten

worden aangedragen door studenten zijn te vinden in figuur 5. Overige geopperde ideeën zijn het herstarten van de basisbeurs, het verlengen van de leenregeling bij DUO, het verhogen van de tegemoetkoming voor coschappen en een vergoeding voor OV-kosten en vrijwilligerswerk.

Tabel 6: mening over wijzigen coschappen per studiefase, universiteit en studiejaar

	<i>Inkorten / afschaffen algemeen</i>	<i>Inkorten reguliere cosch.</i>	<i>Inkorten keuze cosch.</i>	<i>Inkorten oudste cosch.</i>	<i>Afsch. reguliere cosch.</i>	<i>Afsch. keuze cosch.</i>
Gem.	54,6%	69,0%	78,0%	45,7%	37,6%	77,0%
Geen co.	35,4%	61,4%	68,4%	38,6%	38,6%	75,4%
Wachttijd	42,1%	77,8%	70,8%	30,6%	40,3%	75,0%
Co.	58,4%	68,8%	79,4%	47,5%	37,3%	77,2%
UvA	56,4%	64,1%	76,1%	70,7%	37,0%	79,3%
VU	53,1%	71,4%	79,8%	55,5%	37,8%	75,6%
RUG	61,7%	63,0%	77,2%	33,9%	41,7%	75,6%
UL	60,6%	72,0%	79,5%	59,1%	28,8%	83,3%
UM	56,9%	57,0%	88,6%	32,5%	31,7%	81,3%
RU	39,7%	67,5%	71,1%	41,0%	45,8%	62,7%
EUR	55,1%	83,3%	70,6%	50,0%	47,1%	74,5%
UU	53,6%	74,0%	77,5%	30,3%	35,9%	78,2%
B1	32,5%	56,0%	68,0%	24,0%	36,0%	76,0%
B2	28,6%	25,0%	75,0%	62,5%	37,5%	75,0%
B3	48,1%	84,0%	70,0%	32,0%	38,0%	76,0%
M1	50,8%	76,5%	75,4%	42,0%	43,3%	71,3%
M2	62,4%	72,1%	78,6%	49,0%	42,1%	74,5%
M3	57,1%	50,8%	85,6%	52,5%	21,0%	90,6%
Zij	60,5%	69,2%	73,1%	28,5%	30,8%	80,8%

co. = co-assistent, UvA = Universiteit van Amsterdam, VU = Vrije Universiteit Amsterdam, RUG = Rijksuniversiteit Groningen, UL = Universiteit Leiden, UM = Universiteit Maastricht, RU = Radboud Universiteit Nijmegen, EUR = Erasmus Universiteit Rotterdam, UU = Universiteit Utrecht, cosch. = coschappen, afsch. = afschaffen, zij = zij-instroom, gem. = gemiddeld

De percentages geven de fracties respondenten aan die het eens zijn met de stelling.

4. Discussie

4.1. Algemeen

Het is duidelijk dat het merendeel van de geneeskundestudenten tegen problemen aanloopt vanwege de gevolgen van de maatregelen rondom de coronacrisis. Deze problemen houden voornamelijk verband met het uitstel of afstel van coschappen. Andere veelgenoemde problemen zijn financiële problemen, zorgen door onduidelijkheden, vermindering van de kwaliteit van het onderwijs en angst voor een 'coronadiploma'.

Eén van de meest voorgedragen oplossingsmogelijkheden is financiële compensatie van het collegegeld, vanwege de afwezigheid van vervangend onderwijs en de verminderde kwaliteit van onderwijs in de master. Een kanttekening hierbij is dat collegegeld is bedoeld om onderwijs te verbeteren. Investing en digitalisering en vervangend onderwijs valt daar ook onder. Daarnaast hebben de onderwijsinstellingen in deze periode geld moeten investeren om het vervangende onderwijs te kunnen organiseren. Het betaalde collegegeld dat de studenten in deze maanden hebben betaald zal deze investering niet volledig dekken.

Wat betreft oplossingsmogelijkheden voor de andere problemen, geven studenten aan dat het verduidelijken van de communicatie vanuit de universiteit een primaire oplossing zou kunnen zijn voor de ervaren problematiek. Het geven van meer duidelijkheid omtrent onderwijs gerelateerde randvoorwaarden zou stress en zorgen over het verdere beloop van de studie kunnen wegnemen. Het is dus wenselijk dat er gezamenlijk wordt

gekeken welke stappen nodig zijn om de communicatie tussen beleidsmakers en de studenten te verbeteren.

4.2 Bachelorstudenten

Van de bachelorstudenten volgt een groot deel online onderwijs. De meerderheid van de studenten is hier tevreden over, studenten van de Radboud Universiteit Nijmegen in het bijzonder. Ontevredenheid wordt veroorzaakt door gebrek aan vaardighedenonderwijs en door onduidelijke en verouderde colleges die online worden geplaatst. Hieruit blijkt dat er veel van elkaar te leren valt. Om deze reden willen wij faculteiten bemoedigen om hun concepten uit te wisselen. Aan universiteiten is het nu de taak om in het nieuwe academisch jaar in te zetten op de vernieuwing en kwaliteitsverbetering van online onderwijs. Opvallend is dat de interactie door online onderwijs weinig beperkt wordt, technische problemen niet veel optreden en studenten goed kunnen werken in een rustige thuisomgeving. Bij deze resultaten moet de kanttekening gemaakt worden dat de verkregen informatie een afspiegeling is van het sentiment zoals dat onder studenten heerste ten tijde van de afname van deze enquête. De mate waarin studenten belang hechten aan het fysieke karakter van onderwijs is object van verder onderzoek.

4.2 Masterstudenten

Bijna alle masterstudenten zijn tijdens de coronacrisis gestopt met de coschappen. Gemiddeld volgde minder dan de helft van de masterstudenten alternatief onderwijs. Hiervan lag de door studenten ervaren kwaliteit echter lager dan in het bachelor onderwijs omdat het weinig praktijkervaring

toevoegde. Ongeveer de helft van alle respondenten staat positief tegenover het idee om coschappen te hervormen, met als doel de studievertraging minimaal te houden. Dit percentage stijgt over de studie jaren heen en bereikt een piek bij het tweede masterjaar. Het wijzigen van de structuur van de coschappen valt niet bij alle studenten in goede aarde. Dit hangt af van het aantal maanden dat de coschappen gestaakt zullen blijven: na drie tot zes maanden staken wil de meerderheid coschappen laten inkorten of afschaffen.

4.3 Toekomstig onderzoek

Respondenten geven in de enquête regelmatig aan bang te zijn theoretische kennis of praktijkervaring te missen. Hierdoor ontstaat er angst voor een 'coronadiploma', waarbij studenten denken dat ze een diploma van lagere kwaliteit krijgen dan andere studenten.

Verder onderzoek naar de kansen op de arbeidsmarkt en de kundigheid van de geneeskundestudenten kan meer inzicht geven in de lange-termijn gevolgen van de gedane aanpassingen aan de opleiding. Daarnaast zal blijken of angst voor een minderwaardig diploma gegrond is.

De tevredenheid over vervangend onderwijs loopt uiteen tussen verschillende faculteiten. Verder onderzoek naar de verschillende onderwijsvormen zal uitwijzen wat de verklaring voor deze verschillen is en welke methoden geneeskundestudenten het meest geschikt achten.

5. Conclusie en aanbevelingen

5.1 Wijzigingen aan het onderwijs

Bachelorstudenten zijn tevreden over het aangeboden alternatieve onderwijs. Minder dan de helft van de masterstudenten heeft alternatief onderwijs aangeboden gekregen tijdens het stopzetten van de coschappen, waarvan 40% ontevreden is over het alternatief.

Ongeveer de helft van de coassistenten, met een piek in masterjaar 2, vindt dat er wijzigingen aan de structuur van de coschappen gedaan mogen worden. Er is begrip voor inkorting als oplossing van het probleem. De minst vervelende optie is volgens studenten het inkorten van keuzecoschappen. Met name het inkorten van het oudste coschappen/de semi-artsstage is ongewenst. Redenen hiervoor zijn (1) het feit dat studenten tijdens de coschappen de nodige vaardigheden leren voor het worden van kundige artsen, (2) mogelijke afname van de kwaliteit van het diploma en (3) het gegeven dat studenten met coschappen ontdekken welk medisch specialisme bij hen past.

5.2 Vergoedingen voor studenten

Een groot aantal respondenten geeft desgevraagd aan dat ze financiële compensatie wensen in een bepaalde vorm, in het bijzonder als tegemoetkoming voor het betaalde collegegeld waar geen (volwaardig) onderwijs tegenover stond. COVID-19 heeft niet alleen invloed op de gezondheid maar heeft ook sociaaleconomische gevolgen, waar studenten als groep kwetsbaarder voor zijn. Deze kwetsbaarheid moet vanzelfsprekend blijvend gemonitord worden en wanneer nodig moet er actie worden ondernomen. Echter, hoger onderwijs is een

sociale voorziening; studenten betalen collegegeld als bijdrage aan de financiering ervan. Het is geen transactie. Naast het tal van voorzieningen waar ingeschreven studenten toegang tot hebben, is het collegegeld ook gegaan naar de massieve omschakeling van fysiek naar online onderwijs. De Geneeskundestudent ziet in de huidige situatie (nog) geen aanleiding voor aanvullende tegemoetkoming.

5.3 Aanbevelingen

De Geneeskundestudent beveelt op basis van dit onderzoek aan om de volgende actiepunten ten uitvoer te brengen:

1.) Er heersen onder masterstudenten grote zorgen over een 'coronadiploma'. Universiteiten en beleidsmakers dienen rekening te houden met de factoren die hierin meespelen: het praktische karakter van de opleiding, minder gelegenheid tot arbeidsoriëntatie en een kortere periode om competenties te behalen. Er moeten stappen gemaakt worden om toekomstige kansen op de arbeidsmarkt niet te verminderen.

2.) Een kleine meerderheid van de studenten staat positief tegenover het inkorten van coschappen wanneer de studievertraging meer dan zes maanden bedraagt. Studenten staan het minst negatief tegenover het inkorten danwel afschaffen van de keuzecoschappen. Zij staan het meest negatief tegenover het inkorten van het oudste coschappen/de semi-artsstage. Faculteiten dienen notitie hiervan te nemen indien de studievertraging meer dan zes maanden bedraagt.

3.) Bachelor studenten zijn over het algemeen overwegend tevreden over het online onderwijs. Het valt op dat vooral studenten uit Nijmegen erg

tevreden zijn. Wij willen alle universiteiten aanraden gezamenlijk aan de verbetering van online onderwijs te werken en over te nemen wat bij studenten goed aansluit.

4.) Er bestaat een grote spreiding in het beschikbaar zijn van alternatief onderwijs in de masterfase tussen faculteiten, eveneens in de tevredenheid over dit alternatief geboden onderwijs. Dit geeft aanleiding tot gesprek tussen faculteiten om van elkaar te leren over het organiseren van alternatief onderwijs, in het geval van een tweede golf scenario, waarin het voor masterstudenten mogelijk is om dezelfde competenties te behalen als binnen de fysieke coschappen.

5.) Voornamelijk masterstudenten geven aan een compensatie op zijn plaats te vinden voor hun collegegeld voor de maanden waarin zij geen of onvoldoende onderwijs hebben ontvangen. Echter, het collegegeld dat wij als studenten betalen is bedoeld ter verbetering van onderwijs. De ontwikkeling van vervangend onderwijs kost ook geld en biedt tegelijkertijd kansen voor de toekomst. We adviseren de universiteiten hierover in gesprek te gaan met de studentengremia, waarbij de universiteiten kunnen aangeven waaraan de collegegelden werden besteed in de desbetreffende maanden. Het is de taak aan de studentengremia om vervolgens deze boodschap te communiceren aan de studenten die zij vertegenwoordigen.

6. Dankwoord

De Geneeskundestudent wil alle deelnemers van de vragenlijst bedanken voor het participeren in dit onderzoek.

7. Contactgegevens

De Geneeskundestudent

Domus Medica

Mercatorlaan 1200

3528 BL Utrecht

www.degeneeskundestudent.nl

email: info@degeneeskundestudent.nl